

مطالعه فیتوشیمیایی گیاه *Euphorbia microsciadia*

دکتر سید عبدالمجید آیت‌اللهی^۱، دکتر سید علیرضا مرتضوی^۲

چکیده

سابقه و هدف: خانواده فرفیون از جمله خانواده‌های بزرگ و مهم گیاهان دارویی هستند که دارای بیش از ۸۰۰ گونه‌اند. این خانواده مهم از گیاهان را می‌توان در درمان بیماری‌های مختلفی نظیر سرطان و دردهای عصبی به کار برد. با توجه به اینکه در مورد گونه *Euphorbia microsciadia* تاکنون مطالعات فیتوشیمیایی انجام نگرفته است، در این تحقیق مورد بررسی قرار گرفت.

مواد و روش‌ها: تحقیق به روش Exploratory survey انجام گرفت. گیاه از بخش کهک در جاده قم به کاشان جمع‌آوری شد. عصاره‌گیری با استفاده از روش خیساندن در متانل انجام گرفت. در نهایت عصاره خشک شد و با استفاده از ستون کروماتوگرافی سیلیکاژل و حلال‌های مختلف، فرآیند جداسازی و شناسایی اجزاء موجود در عصاره توسط تکنیک‌های مختلف شامل IR, Mass, NMR و UV صورت گرفت.

یافته‌ها: چهار فراکسیون شامل Md70 و Mg IV, Mg III, Ma7 از عصاره حاصله جدا شد. سپس با استفاده از طیف‌های مختلف به دست آمده از هر فراکسیون اقدام به تعیین ساختمان اجزاء موجود در آنها شد. در فراکسیون Ma7 یک الکان خطی به نام nonacosane شناسایی شد. در فراکسیون Mg III ساختمان ترپنوئیدی β -sitosterol شناسایی گردید و در فراکسیون mg IV حضور cycloclarkeanol مشخص گردید. در فراکسیون Md70 ماده‌ای شناسایی نشد.

نتیجه‌گیری و توصیه‌ها: برای نخستین بار سه ترکیب nonacosane, β -sitosterol و cycloclarkeanol در گونه *Euphorbia microsciadia* شناسایی شد. این مواد را می‌توان برای مصارف درمانی مختلف به کار برد.

واژگان کلیدی: خانواده فرفیون، *Euphorbia microsciadia*، فیتوشیمیایی، جداسازی اجزاء، β -sitosterol و Cycloclarkeanol

۱- گروه مفردات پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

۲- گروه داروسازی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی